Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2021. gada 21. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Gaisa pārvadājumi – Regula (EK) Nr. 261/2004 – Kopīgi noteikumi par kompensācijām un atbalstu pasažieriem sakarā ar lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos – 2. panta l) punkts – 5. panta 1. punkts – Lidojuma izlidošanas laika maiņa – Izlidošanas pārcelšana aptuveni par trim stundām – Pasažieru informēšana deviņas dienas pirms izlidošanas – Jēdzieni "atcelšana" un "kavēšanās"

Lietā C-395/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa, Vācija) iesniedza ar 2020. gada 3. augusta lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 19. augustā, tiesvedībā

EP,

GM

pret

Corendon Airlines Turistik Hava Taşımacılık A.Ş.,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: Tiesas priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], kas pilda pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un M. Safjans [*M. Safjan*] (referents),

ģenerāladvokāts: P. Pikamēe [*P. Pikamäe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– EP un GM vārdā – *F. Puschkarski*, *Rechtsanwältin*,

– Vācijas valdības vārdā – *J. Möller*, *M. Hellmann* un *U. Kühne*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *R. Pethke* un *K. Simonsson*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2021. gada 23. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 2. panta l) punktu, 5. panta 1. punktu un 8. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar kuru paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV 2004, L 46, 1. lpp.).

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp EP un GM, diviem lidmašīnu pasažieriem (turpmāk tekstā – "attiecīgie pasažieri"), un aviosabiedrību *Corendon Airlines Turistik Hava Taşımacılık A.Ş.* (turpmāk tekstā – "*Corendon Airlines*") par minētās aviosabiedrības atteikumu izmaksāt attiecīgajiem pasažieriem kompensāciju sakarā ar viņu lidojuma sākotnēji paredzētā izlidošanas laika pārcelšanu.

Atbilstošās tiesību normas

3 Regulas Nr. 261/2004 2. pantā "Definīcijas" ir noteikts:

"Šajā regulā:

[..]

l) "atcelšana" ir tāda lidojuma neveikšana, kurš ir bijis iepriekš plānots un uz kuru ir rezervēta vismaz viena vieta."

4 Šīs regulas 5. panta "Atcelšana" 1. punktā ir noteikts:

"Ja atceļ lidojumu, attiecīgajiem pasažieriem:

a) apkalpojošais gaisa pārvadātājs piedāvā atbalstu saskaņā ar 8. pantu un

b) apkalpojošais gaisa pārvadātājs piedāvā atbalstu saskaņā ar 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 2. punktu, kā arī maršruta maiņas gadījumā, ja plānojamais jaunā reisa izlidošanas laiks ir vismaz dienu pēc atceltā reisa izlidošanas laika, atbalstu, kas paredzēts 9. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā, un

c) ir tiesības saskaņā ar 7. pantu no apkalpojošā gaisa pārvadātāja saņemt kompensāciju, ja vien:
   i) pasažieri nav informēti par atcelšanu vismaz divas nedēļas pirms paredzētā izlidošanas laika vai
   ii) pasažieri nav informēti par atcelšanu laika posmā no divām nedēļām līdz septiņām dienām pirms paredzētā izlidošanas laika un viņiem nav piedāvāta maršruta maiņa, saskaņā ar kuru viņi var izlidot ne vairāk kā divas stundas pirms paredzētā izlidošanas laika un sasniegt savu galamērķi mazāk nekā četras stundas pēc iepriekš paredzētā ielidošanas laika, vai arī

iii) pasažieri nav informēti par atcelšanu mazāk nekā septiņas dienas pirms paredzētā izlidošanas laika un viņiem nav piedāvāta maršruta maiņa, sakarā ar kuru viņi var izlidot ne vairāk kā vienu stundu pirms iepriekš paredzētā izlidošanas laika un sasniegt savu galamērķi mazāk nekā divas stundas pēc paredzētā ielidošanas laika."

5 Šīs regulas 6. pantā "Kavēšanās" ir noteikts:

"1. Ja apkalpojošais gaisa pārvadātājs atbilstīgi paredzētajam izlidošanas laikam paredz lidojuma kavēšanos:

a) divas stundas vai ilgāk attiecībā uz 1 500 kilometru vai mazāka attāluma lidojumiem vai

b) trīs stundas vai ilgāk attiecībā uz lidojumiem Kopienas iekšienē vairāk nekā 1 500 kilometru attālumā un visiem citiem lidojumiem 1 500 līdz 3 500 kilometru attālumā, vai arī

c) četras stundas vai ilgāk attiecībā uz visiem lidojumiem, uz ko neattiecas a) vai b) apakšpunkts,

apkalpojošajam gaisa pārvadātājam ir jāsniedz pasažieriem:

i) 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 2. punktā minētais atbalsts un

ii) ja paredzams, ka izlidošanas laiks ir vismaz nākamajā dienā pēc iepriekš paredzētā izlidošanas laika, 9. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētais atbalsts, un

iii) ja lidojums kavējas vismaz piecas stundas, 8. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētais atbalsts.

2. Minēto atbalstu sniedz iepriekš minētajās katram attālumam atbilstošajās laika robežās."

6 Regulas 7. pantā "Tiesības saņemt kompensāciju" ir noteikts:

"1. Ja ir izdarīta atsauce uz šo pantu, pasažieri saņem kompensāciju šādā apmērā:

[..]

b) EUR 400 par visiem lidojumiem Kopienas iekšienē vairāk nekā 1 500 kilometru attālumā un par visiem citiem lidojumiem 1 500 līdz 3 500 kilometru attālumā;

[..]."

7 Regulas Nr. 261/2004 8. pantā "Tiesības saņemt atlīdzinājumu vai mainīt maršrutu" ir noteikts:

"1. Ja ir izdarīta atsauce uz šo pantu, pasažieriem dod iespēju izvēlēties:

a) – vai septiņās dienās saskaņā ar 7. panta 3. punktu saņemt biļetes pilnas cenas atlīdzinājumu tās summas apmērā, par kuru tā ir pirkta, attiecībā uz to ceļojuma daļu vai daļām, kas nav veiktas, un attiecībā uz jau veikto daļu vai daļām, ja lidojumam vairs nav jēgas, ņemot vērā pasažiera sākotnējo ceļojuma plānu, attiecīgā gadījumā kopā ar

– atpakaļceļa lidojumu uz sākotnējo izlidošanas vietu pēc iespējas agrāk;

b) vai arī mainīt maršrutu, izmantojot pielīdzināmu apstākļu pārvadājumus, līdz to galamērķim pēc iespējas agrāk; vai arī

c) mainīt maršrutu, izmantojot pielīdzināmu apstākļu pārvadājumus, līdz to galamērķim vēlākā dienā atbilstīgi pasažiera vēlmēm, ja ir pieejamas brīvas vietas.

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

8 Attiecīgie pasažieri rezervēja komplekso ceļojumu, izmantojot interneta platformu *Check24. Corendon Airlines*, faktiskā lidsabiedrība, apstiprināja viņu rezervāciju 2019. gada 18. maijā paredzētajam lidojumam no Diseldorfas (Vācija) uz Antalju (Turcija) ar paredzēto izlidošanas laiku plkst. 13.20 un paredzēto ielidošanas laiku plkst. 17.50.

9 Pēc tam *Corendon Airlines* šo lidojumu pārcēla, saglabājot to pašu lidojuma numuru un nosakot jaunu izlidošanas laiku 2019. gada 18. maijā plkst. 16.10 un jaunu ielidošanas laiku plkst. 20.40, par ko tā informēja attiecīgos pasažierus deviņas dienas pirms lidojuma sākuma. Tā kā lidojums, kurā veiktas šādas izmaiņas, aizkavējās, tā izlidošana notika 2019. gada 18. maijā plkst. 17.02 un ielidošana – plkst. 21.30.

10 Attiecīgie pasažieri prasīja, lai *Corendon Airlines* katram no viņiem samaksātu kompensāciju 400 EUR atbilstoši Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunktam un 7. panta 1. punkta b) apakšpunktam.

11 Pēc tam, kad *Corendon Airlines* atteicās maksāt kompensāciju minētajiem pasažieriem, tie cēla prasību *Amtsgericht Düsseldorf* (Diseldorfas pirmās instances tiesa, Vācija), kas attiecīgo pasažieru prasību noraidīja ar pamatojumu, ka, pirmkārt, lai gan izlidošanas laiks tika mainīts, sākotnējais lidojuma plānojums netika atcelts. Otrkārt, šie pasažieri katrā ziņā esot tikuši informēti par izlidošanas laika izmaiņām Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punktā paredzētajā termiņā, kas ir no divām nedēļām līdz septiņām dienām pirms paredzētā izlidošanas laika, līdz ar to neesot nepieciešams izskatīt jautājumu par to, vai izlidošanas laika izmaiņas ir minētā lidojuma atcelšana vai ilga kavēšanās. Turklāt minētā tiesa norādīja, ka nav nepieciešams skatīt jautājumu par to, vai *Corendon Airlines* bija izpildījusi savu pienākumu informēt attiecībā uz pamatlietā aplūkojamajām pasažieru tiesībām atbilstoši šīs regulas 8. pantam, jo pienākuma informēt iespējams pārkāpums nesniedz tiesības saņemt šīs regulas 7. panta 1. punktā minēto kompensāciju.

12 Tā kā attiecīgie pasažieri minētās tiesas spriedumu pārsūdzēja *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa, Vācija), pēdējā minētā tiesa norāda, ka šo spriedumu nevar atstāt spēkā, ja izlidošanas pārcelšana apmēram par trim stundām ir lidojuma atcelšana Regulas Nr. 261/2004 2. panta l) punkta izpratnē un ja paziņojums par pārcelšanu nav maršruta maiņas piedāvājums ar šajā regulā paredzētajiem noteikumiem.

13 Šajos apstākļos *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai ir uzskatāms, ka notikusi lidojuma atcelšana [Regulas Nr. 261/2004] 2. panta l) punkta un 5. panta 1. punkta izpratnē, ja apkalpojošais gaisa pārvadātājs lidojumu, kas rezervēts kompleksa ceļojuma ietvaros, ar paredzēto izlidošanu plkst. 13.20 (pēc vietējā laika) ir pārcēlis uz tās pašas dienas plkst. 16.10 (pēc vietējā laika)?

2) Vai deviņas dienas pirms ceļojuma sākuma sniegts paziņojums par izlidošanas pārcelšanu no plkst. 13.20 (pēc vietējā laika) uz tās pašas dienas plkst. 16.10 (pēc vietējā laika) ir uzskatāms par maršruta maiņas piedāvājumu [Regulas Nr. 261/2004] 5. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punkta izpratnē, un, ja tas tā ir, vai tam ir jāatbilst [šīs regulas] 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 8. panta 1. punktā noteiktajām prasībām?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

14 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 261/2004 2. panta l) punkts un 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka lidojums ir uzskatāms par "atceltu" šo tiesību normu izpratnē, ja apkalpojošais gaisa pārvadātājs, neveicot citas izmaiņas šajā lidojumā, atliek tā izlidošanas laiku mazāk nekā par trim stundām.

15 Vispirms ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa uzdod šo jautājumu tikai saistībā ar attiecīgā lidojuma izlidošanas laika pārcelšanu par divām stundām un piecdesmit minūtēm, prejudiciālajos jautājumos neatsaucoties uz vēlāku kavēšanos, kas notikusi saistībā ar šo lidojumu.

16 Šajā ziņā jānorāda, ka jēdziens "atcelšana" ir definēts minētās regulas 2. panta l) punktā kā "tāda lidojuma neveikšana, kurš ir bijis iepriekš plānots un uz kuru ir rezervēta vismaz viena vieta".

17 Jēdziens "lidojums" šajā regulā nav definēts. Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru lidojums būtībā ir izprotams kā "gaisa transporta ietvaros veikta darbība, kas savā veidā ir šī transporta "daļa", kuru veic gaisa pārvadātājs, kas nosaka savu maršrutu" (spriedums, 2018. gada 4. jūlijs, *Wirth* u.c., C-532/17, EU:C:2018:527, 19. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Turklāt Tiesa ir precizējusi, ka maršruts ir lidojuma būtisks elements, jo lidojums tiek veikts saskaņā ar pārvadātāja iepriekš noteiktu plānojumu (spriedums, 2009. gada 19. novembris, *Sturgeon* u.c., C-402/07 un C-432/07, EU:C:2009:716, 30. punkts).

18 Tiesa ir arī nospriedusi, ka saskaņā ar Regulas Nr. 261/2004 2. panta l) punktu un atšķirībā no lidojuma kavēšanās atcelšana ir sekas apstāklim, ka sākotnēji paredzētais lidojums nav ticis veikts. No tā izriet, ka šajā ziņā atceltie un kavētie lidojumi ir divas atšķirīgas lidojumu kategorijas. Līdz ar to no šīs regulas nav secināms, ka kavēts lidojums var tikt uzskatīts par "atceltu lidojumu" tikai tādēļ, ka kavējums ir ilgs, kā arī pat tad, ja kavējums ir ļoti ilgs (spriedums, 2009. gada 19. novembris, *Sturgeon* u.c., C-402/07 un C-432/07, EU:C:2009:716, 33. punkts).

19 Šādos apstākļos, kad pasažieri tiek pārvadāti ar lidojumu, kura izlidošanas laiks ir nokavēts salīdzinājumā ar iepriekš noteikto izlidošanas laiku, lidojums var tikt uzskatīts par "atceltu" tikai tad, ja gaisa pārvadātājs nodrošina pasažieru pārvadājumu ar citu lidojumu, kura sākotnējais plānojums atšķiras no iepriekš paredzētā lidojuma (spriedums, 2009. gada 19. novembris, *Sturgeon* u.c., C-402/07 un C-432/07, EU:C:2009:716, 35. punkts).

20 Tomēr tam, ka izlidošanas laika pārcelšana attiecīgajiem pasažieriem tika paziņota vairākas dienas iepriekš, pats par sevi neietekmē atšķirību starp jēdzieniem "kavēšanās" un "atcelšana".

21 Kā izriet no šī sprieduma 18. punktā minētās judikatūras, Regulā Nr. 261/2004 ir paredzētas divas ļoti atšķirīgas lidojumu kategorijas, proti, pirmkārt, atceltie lidojumi šīs regulas 5. panta izpratnē un, otrkārt, lidojumu kavēšanās minētās regulas 6. panta izpratnē. Šī pati regula vienas vai otras kategorijas kvalifikāciju nepadara atkarīgu tikai no iepriekšējā paziņojuma par lidojuma laika pārcelšanu.

22 Līdz ar to, kā secinājumu 25. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, Regulas Nr. 261/2004 normu parastajai izpratnei un tās sistēmai būtu pretrunā uzskatīt, ka lidojums, kurš ir pārcelts mazāk nekā trīs stundas un par kuru ir paziņots vairākas dienas iepriekš, turklāt tajā neveicot nekādas izmaiņas, ir "atcelšana" šīs regulas 2. panta l) punkta izpratnē.

23 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 261/2004 2. panta l) punkts un 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka lidojums netiek uzskatīts par "atceltu" šo tiesību normu izpratnē, ja apkalpojošais gaisa pārvadātājs atliek tā izlidošanas laiku mazāk nekā par trim stundām, neveicot citas izmaiņas šajā lidojumā.

Par otro jautājumu

24 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai informācija, kas paziņota par lidojuma izlidošanas laika pārcelšanu, ir uzskatāma par maršruta maiņas piedāvājumu Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punkta izpratnē, kurā ir norādīts uz jēdzienu lidojuma "atcelšana" šīs regulas 2. panta l) punkta izpratnē.

25 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

26 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91, 2. panta l) punkts un 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka lidojums netiek uzskatīts par "atceltu" šo tiesību normu izpratnē, ja apkalpojošais gaisa pārvadātājs atliek tā izlidošanas laiku mazāk nekā par trim stundām, neveicot citas izmaiņas šajā lidojumā.

[Paraksti]